

Банк топтарына арналған пруденциалдық нормативтер туралы ережені бекіту жөнінде

Күшін жойған

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқарамасының 2003 жылғы 25 шілдедегі N 250 қаулысы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2003 жылғы 2 қыркүйекте тіркелді. Тіркеу N 2465. Күші жойылды - ҚР Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі агенттігі Басқармасының 2004 жылғы 27 қарашадағы N 325 (V043334) қаулысымен.

"Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 42-бабы 1-тармағының ережелерін іске асыру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы ҚАУЛЫ

Е Т Е Д І :

1. Банк топтарына арналған пруденциалдық нормативтер туралы ереже бекітілсін.

2. Қаржылық қадағалау департаменті (Бахмутова Е.Л.):

1) Заң департаментімен (Шәріпов С.Б.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткізу шараларын қабылдасын;

2) осы қаулы Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелген күннен бастап он күндік мерзімде оны Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалдарына, екінші деңгейдегі банктерге және "Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы" ЗТБ-гіне жіберсін.

3. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Ә.Ғ.Сәйденовке жүктелсін.

4. Осы қаулы 2003 жылғы 1 қазаннан бастап күшіне енеді.

Ұ л т т ы қ Б а н к

Төрағасы

Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі Басқармасының
"Банк топтарына арналған
пруденциалдық нормативтер
туралы ережені бекіту жөнінде"
2003 жылғы 25 шілдедегі
N 250 қаулысымен
бекітілген

Банк топтарына арналған

пруденциалдық нормативтер туралы ереже

Осы Ереже "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" (бұдан әрі - Банктер туралы Заң) және "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы" Қазақстан Республикасының Заңдарына сәйкес әзірленді және банк топтарының міндетті сақтауына пруденциалдық нормативтерді айқындайды.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Банк топтарының қызметін реттеу мақсатында банк топтарының міндетті сақтауына мынадай пруденциалдық нормативтер белгіленеді:

жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшерін;
жеткілікті меншікті капиталдың коэффициентін;
меншікті капиталдың ең төменгі мөлшерін;
бір заемшыға тәуекелдің ең жоғары мөлшерін.

Осы Ережеде көзделген банк топтары үшін пруденциалдық нормативтерді есептеу мақсаты үшін:

банк топтарының қатысушылары ретінде банкті, сондай-ақ сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарын, акциялары (қатысу үлесі) оларды өткізу сәтіне дейін кепіл шартының талаптарына сәйкес банк меншігіне өткен заңды тұлғаларды қоспағанда, банктің еншілес ұйымы болып табылатын заңды тұлғаларды түсінуге болады;

банк тобының, яғни банктің, (сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының қаржылық есебін қоспағанда), жиынтық шоғырландырылған қаржылық есебі, сондай-ақ банк тобы қатысушыларының шоғырландырылған қаржылық есебі қолданылады;

азшылық үлесі ретінде банк тобы қатысушылары арқылы банк тікелей немесе жанама иелік етпейтін оның капиталындағы үлесіне тиесілі банк тобы қатысушысы қызметінің таза нәтижелерінің және таза активтерінің бір бөлігін түсінуге болады.

Банк тобының шоғырландырылған қаржылық есебі қаржылық есеп берудің халықаралық стандарттарына сәйкес жасалады.

2. Банктер осы Ереженің қосымшасында көзделген нысан бойынша есепті тоқсаннан кейінгі айдың 25-нен кешіктірмей тоқсан сайын банк қызметін реттеу және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға (бұдан әрі - уәкілетті орган) банк топтарына арналған пруденциалдық нормативтерді орындау туралы есепті ұсынады.

2-тарау. Жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері

3. Банк тобының жарғылық капиталының мөлшері алынған капиталды шегергенде төленген акциялар (қатысу үлестері) шегінде алынған банктің жарғылық капиталының мөлшерін білдіреді.

4. Банк тобының жарғылық капиталының ең төменгі мөлшері 1,5 миллиард теңгеден кем болмауы тиіс.

3-тарау. Жеткілікті меншікті капиталдың коэффициенті

5. Жеткілікті меншікті капиталдың коэффициенті банк тобының меншікті капиталы сомасының және азшылық үлесінің тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген банк активтерінің және баланстан тыс міндеттемелерінің сомасына ара қатынасы ретінде айқындалады.

6. Банк тобының меншікті капиталы:
банктің нақты меншікті капиталының;

банк тобының басқа қатысушыларының меншікті капиталының нақты мөлшері және осы Ережеде көзделген банк тобының басқа қатысушыларының меншікті капиталының қажетті мағынасы арасындағы айырмасының сомасын білдіреді.

Осы Ережеде көзделген тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген банктің нақты меншікті капиталы, активтері, шартты және ықтимал міндеттемелері Ұлттық Банктің екінші деңгейдегі банктерге арналған нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен банк тобының шоғырландырылған қаржылық есебінің деректері негізінде есептеледі.

7. Банк тобы қатысушысының нақты меншікті капиталы қатысушының клиенттер алдындағы міндеттемелерін ойдағыдай орындау мақсатында оның төлем қабілетіне (меншікті капиталының жеткіліктігіне) қойылатын заң талаптарына сәйкес қалыптасқан шамасын білдіреді.

Банк тобы қатысушысының меншікті капиталының нақты мөлшерін есептеу тәртібі оның қызметін реттейтін уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде айқындалады.

Егер банк тобы қатысушысына қатысты оның меншікті капиталын есептеудің ерекше тәртібі белгіленбеген жағдайда, меншікті капитал қатысушының активтері мен міндеттемелері арасындағы айырма ретінде айқындалады.

8. Банк тобы қатысушысының ең төменгі меншікті капиталы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес қатысушының клиенттер алдындағы қаржы міндеттемелерін ойдағыдай орындау мақсатында оның төлем қабілетіне (меншікті капиталының жеткіліктігіне) қойылатын заң талаптарына сәйкес ең төменгі қажетті шаманы білдіреді.

9. Егер банк тобы қатысушысына қатысты оның жеткілікті меншікті капиталын айқындау тәртібі белгіленбеген жағдайда, сондай-ақ осы учаскеге ұқсас қызмет түрлерін жүзеге асыратын ұйым үшін жеткілікті меншік

капиталына қойылатын талаптар болмаған жағдайда, ең төменгі меншікті капитал активтерді, шартты және ықтимал міндеттемелерді 0,2 коэффициентке көбейту арқылы айқындалады.

Осы тармақта көрсетілген банк тобына қатысушының меншік капиталының ең төменгі мөлшерінің есебіне осы қатысушының банкке талап ету құқығы болып табылатын активтері қосылмайды.

Ескерту: 9-тармаққа толықтыру енгізілді - ҚР Қаржы рыногын және қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалау жөніндегі агенттігі Басқармасының 2004 жылғы 12 сәуірдегі N 118 қаулысымен .

10. Банк тобының меншікті капиталы былайша есептеледі:
$$MK = НМК + (ҚМКН - ҚМКҚ),$$

Мұнда
МК - банк тобының меншікті капиталы
НМК - банктің нақты меншікті капиталы
ҚМКН - банк тобы қатысушыларының меншікті капиталдарының нақты мөлшерінің сомасы (банктен басқасы)
ҚМКҚ - банк тобы қатысушыларының меншікті капиталдарының қажетті мөлшерінің сомасы (банктен басқасы)

Банк тобының меншікті капиталы 1,5 миллиард теңгеден кем болмауы тиіс.

11. Банк тобының меншікті капиталы сомасының және азшылық үлесінің тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген банктің активтеріне, шартты және ықтимал міндеттемелеріне ара қатынасы мынадай формула бойынша айқындалады:

$$K = (MK + Y) / AB - П,$$

Мұнда
K - жеткілікті меншікті капитал коэффициенті
Y - азшылық үлесі
AB - тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген банк активтері, баланстан тыс міндеттемелері
П - қалыптасқан арнайы резервтер және банктің меншікті капиталына жатқызылмаған қалыптасқан жалпы резервтен сомасы

12. Жеткілікті меншікті капиталдың коэффициенті 0,12 кем болмауы тиіс.

4-тарау. Бір заемшыға тәуекелдің ең жоғары мөлшері

13. Банк тобының бір заемшысына тәуекел, оның ішінде соңғы үш жылда баланстан тыс есепке шығарылған жиынтық талаптарды, сондай-ақ банк тобының кез келген жеке және банк тобының қатысушысы болып табылмайтын

заңды тұлғаға (құжаттамамен ресімделген кредит тәуекелін көтеретін), банк тобының қатысушыларының иелігіне берілген ақша; мемлекеттік бағалы қағаздар, Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігі және аффинирленген қымбат металдар, Standard & Poor`s немесе Fitch агенттігінің "А" төмен емес немесе Moody`s агенттігінің "А2" төмен емес ұзақ мерзімді борыштық рейтингісіне ие басқа банктердің кепілдігі түріндегі көрсетілген тұлғаның міндеттемелері бойынша қамтамасыз ету сомасын шегергенде, шартты және ықтимал міндеттемелерін білдіреді.

14. Бір заемшыға тәуекел мөлшерінің есебіне:

Қазақстан Республикасының Үкіметіне, Ұлттық Банкке қойылатын талаптар; ашық корреспонденттік шоттары бойынша Standard & Poor`s немесе Fitch агенттігінің "BBB" төмен емес немесе Moody`s агенттігінің "Baa2" төмен емес шетел валютасындағы ұзақ мерзімді борыштық рейтингісіне ие қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар;

осы Ереже сәйкес банк тобының меншікті капиталының есебінен шығарылатын заңды тұлғаларға қойылатын талаптар жатпайды.

15. Банк тобының "бір заемшысы" ұғымын банк тобының қатысушысы алдында міндеттемелердің кез келген түрі бойынша борышкер болып табылатын кез келген тұлғаны түсінуге болады.

16. Осы Ереженің мақсаттары үшін банк тобының екі не одан көп борышкерінен тұратын топ үшін тәуекел мөлшері жиынтығында мына жағдайлардың біреуі болған кезде бір заемшыға есептеледі:

борышкерлердің біреуі басқалардың акцияларының (қатысу үлестерінің) жиырма бес процентінен астам иелік етеді (дауыс береді) не тікелей немесе жанама (жарғылық капиталға қатысу арқылы) басқаларға бақылау жасайды;

әрбір борышкердің акцияларының (қатысу үлестерінің) жиырма бес процентінен астам иелік ететін (дауыс беретін) тұлға болып табылатын бір тұлғаға ие болады не оларға тікелей немесе жанама бақылау жасайды;

борышкердің біреуі басқа борышкердің пайдалануына өзінің активтерін берді не кепіл (кепілдеме беруші) болып табылады немесе жиынтығында бірінші борышкер активтерінің он процентінен асатын сомаға басқа борышкердің міндеттемелері бойынша жауап береді;

борышкерлер банк тобының борышкері болып табылмайтын сол бір тұлғаның пайдалануына өз активтерін берді не кепілдік (кепілдеме) берді немесе жиынтығында әрбір борышкер активтерінің он процентінен асатын сомаға жоғарыда аталған тұлғаның міндеттемелері бойынша жауап береді.

17. Егер мемлекет (уәкілетті орган арқылы) екі және одан да көп заңды тұлғалардың ірі қатысушысы болған жағдайда, мұндай топқа қатысты тәуекел мөлшері, егер басқа ірі қатысушылар болмаса, сондай-ақ осы Ереженің 16-

тармағында белгіленген заемшылардың осы тобына қатысты тәуекел мөлшерін жиынтығында бір заемшыға тәуекел мөлшері ретінде есептелінетін өзге міндеттемелер болмаса, бір заемшыға тәуекел мөлшері ретінде есептелмейді.

18. Банк тобының бір заемшысына тәуекелдің ең жоғары мөлшері мынадай формула бойынша айқындалады:

$$E T = M / M K ,$$

Мұнда $E T$ - бір заемшыға ең жоғары тәуекел мөлшері
 M - бір заемшыға банк тобының тәуекел мөлшері

19. Бір заемшыға тәуекелдің ең жоғары мөлшері мынадай аспауы тиіс: мыналар болып табылатын тұлға бойынша меншікті капиталдың он проценті:

1) банктің немесе банк тобы қатысушысының лауазымды тұлғасы немесе басқарушы қызметкері, сондай-ақ олардың жақын туысқандары;

2) ірі қатысушы және банктің банк холдингі, сондай-ақ олардың жақын туысқандары;

3) дауыс беретін акциялардың (қатысу үлесінің) жиырма бес және одан астам процентіне иелік ететін 1)-2) тармақшаларда көрсетілген тұлғалар тікелей немесе жанама (заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы) бақылау жасайтын заңды тұлға;

4) банк, банк тобының қатысушылары немесе банк дауыс беретін акциялардың (қатысу үлесінің) жиырма бес және одан астам процентіне иелік ететін тұлға тікелей немесе жанама (заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы) бақылау жасайтын заңды тұлға, осы тұлғаның лауазымды тұлғалары, олардың жақын туысқандары;

банк тобының басқа тұлғалар бойынша меншікті капиталдың жиырма бес проценті.

20. Әрқайсысының мөлшері банк тобының меншікті капиталының он процентінен аспайтын бір заемшыға банк тобы тәуекелінің сомасы банк тобының меншікті капиталының мөлшерінен сегіз есе аспауы тиіс.

21. Талаптардың туындау күніне банк тобының заемшыға қойылатын талаптарының жалпы көлемі осы Ережеде белгіленген шектеулер шегінде болған жағдайда, бірақ одан әрі банк тобының меншікті капиталының деңгейі соңғы үш ай ішінде бес проценттен кем емес төмендеуге байланысты не теңгенің орташа алынған биржалық бағамы заемшыға қойылған талаптар көрсетілген шетел валюталарына ұлғаюына орай банк тобының заемшыға қоятын талаптары соңғы үш ай ішінде он проценттен астам ұлғаюына байланысты көрсетілген шектеулерден асқан жағдайда, бір заемшыға тәуекелдің ең жоғары мөлшерінің нормативі орындалды деп есептеледі.

Мұндайда банк жоғарыда көрсетілген асып түсу күнінен бастап жеті күндік

мерзімде уәкілетті органға банктің асып кетуді танитын мазмұндағы міндеттеме - хатын және асып түсу күнінен бастап алпыс күнтізбелік күн ішінде оны жою жөнінде міндеттемені ұсынуы тиіс. Егер мұндай асып түсу көрсетілген мерзімде жойылмаған жағдайда, бір заемшыға тәуекелдің ең жоғары мөлшері нормативінің асып түсуі көрсетілген асып түсуді анықтаған күннен бастап осы нормативті бұзу ретінде қарастырылады.

5-тарау. Қорытынды ережелер

22. Осы Ережеде белгіленген пруденциалдық нормативтер бұзылған жағдайда банктерге, холдингтеріне және банк тобының қатысушыларына Қазақстан Республикасының заң актілерінде көзделген ықпал ету шаралары мен санкциялар қолдануы мүмкін.

23. Осы Ережеде реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес реттелуі тиіс.

Банк топтарына арналған пруденциалдық нормативтер туралы ережеге қосымша

БАНК ТОБЫНЫҢ ПРУДЕНЦИАЛДЫҚ НОРМАТИВТЕРДІ ОРЫНДАҒАНЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

(банктің атауы)

Банк тобының жарғылық капиталының есебі

Банк тобының жарғылық (төленген) капиталы _____ тең.
(мың теңгемен)

Алынған капитал _____ тең.
(мың теңгемен)

Акцияларға салымдар (еншілес ұйымдарды (сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарынан басқа) қоспағанда, заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу үлесі _____ тең.
(мың теңгемен)

Банк тобының жарғылық капиталы _____ тең.
(мың теңгемен)

Жеткілікті меншікті капиталы коэффициентінің есебі

1 - к е с т е

N		Банк тобының	Жиынтығы
		қатысушыларының	атауы

1	Меншікті	капиталдың	жеткілікті.
	гіне	қойылатын	талаптар

	негізінде	есептелген	ең	төменгі
		меншікті	капитал	
2			Активтер	
3	Шартты және ықтимал		міндеттемелер	
4		Меншікті қажетті	капиталдың мөлшері	
5	Нақты	меншікті	капитал	
6	Меншікті	капиталдың	асып түсуі	
			(жетіспеушілігі)	
7	Банктің	нақты меншікті	капиталы	
8	Банктің тобы	меншікті қатысушыларының	капиталы меншікті капиталының асып түсуі	
			(жетіспеушілік) сомасына түзетілген банктің нақты меншікті капиталы)	
9	Банк тобының	балансындағы	шоғырландырылған азшылық үлесі	
10	Банктің сомасының	меншікті және қатысу	капиталы үлесінің	
			жиынтығы	
11	Активтердің, бойынша	тәуекел өлшенген	деңгейі шартты және	
		ықтимал міндеттемелердің	сомасы	
12		Жеткіліктік	коэффициенті	

Бір заемшыға тәуекелдің ең жоғары мөлшерінің есебі

2 - к е с т е

Коэффициенттің атауы	Тәуекел мөлшері	Тәуекелдің банк тобының меншікті капиталының	Борышкер және банк тобы тәуекелінің түрі туралы мәліметтер мөлшеріне қатынасы
A	1	2	3

Банк тармен банк жоғары мөлшері	тобымен байланысты тобы	ерекше емес тәуекелінің	қатынас. тұлғаға ең
Банк тармен тобы мөлшері	тобымен байланысты тәуекелінің	ерекше тұлғаға ең	қатынас. банк жоғары
Мөлшері капиталының тобы	банк 10% тәуекелінің	тобының асатын	меншікті банк сомасы

Төраға

А т ы - ж ө н і

қ о л ы

[м ө р і]

Бас бухгалтер

Аты-жөні

қ о л ы

Күні

1-кестені толтыруға түсініктеме:

Меншікті капиталдың жеткіліктігін айқындау тәртібі белгіленбеген, сондай-ақ меншікті капиталдың жеткіліктігіне қойылатын талаптары жоқ банк тобының қатысушылары бойынша 1 жол толтырылмайды;

меншікті капиталдың жеткіліктігін айқындау тәртібі белгіленген, сондай-ақ меншікті капиталдың жеткіліктігіне қойылатын талаптары бар банк тобының қатысушылары бойынша 2-4 жолдар толтырылмайды;

"Банк тобы қатысушыларының атауы" бағаны олардың қысқаша атауы көрсетілетін банк тобы қатысушыларының (банктен басқасы) тиісті санына қосалқы бағандарға бөлінеді.